JOHANN SEBASTIAN BACH

Življenjepis

Eisenach (1685 - 95)

Johann Sebastian Bach se je rodil leta 1685 v Eisenachu. Materi je bilo ime Maria Elisabetha Lämmerhirt, očetu pa Ambrosius Bach.

Bach se je najprej šolal v Eisenachu, na istem inštitutu kot Martin Luther dve stoletji prej. Glavna poudarka te šole, ki je temeljila na Lutrovi želji da bi se lahko tudi navaden človek lahko šolal ter naučil pisati, sta bila religija in slovnica, nekaj pozornosti pa so posvečali tudi religiji in aritmetiki. V višjih razredih je študiral še logiko, filozofijo, retoriko ter klasična jezika grščino in hebrejščino. Vemo, da je Johan Sebastian Bach že pri desetih znal brati latinščino.

Prve lekcije glasbe je Sebastian najbrž dobil od očeta Ambrosiusa, možno pa je tudi da ga je Johann Christoph učil igrati na tipkovnico.

V letih 1693-94 je najprej umrl Ambrosiusev dvojček Johann Christoph, nato pa še njegova žena Elizabeta, po okoli desetih mesecih je umrl še Ambrosius sam in Johann Sebastian Bach je postal sirota.

Ohrdurf (1695-1700)

Odšel je v Ohrdurf, kjer je živel z bratom Cristophom in njegovo ženo, ki sta pričakovala svojega prvega otroka, zato je moralo biti vzdrževanje Sebastian veliko breme, vendar pa sta ga vseeno velikodušno sprejela.

Sebastian je nato obiskoval tamkajšnjo šolo, kjer ga je učil Elias Herda, ki je nedavno končal univerzo. Šestletni študij teologije je skrčil v štiri, hkrati pa tudi štiri do pet ur tedensko študiral glasbo. V novem okolju se je odlično znašel in kmalu postal najboljši v svojem razredu.

Glasbe pa se ni učil le v šoli, proučeval je tudi rokopise mojstrov imitativne polifonije kot so Pachelbel, Kerll, Froberger. Nepotrjena zgodba pa govori tudi o tem da je čez obdobje šestih mesecev na skrivaj hodil v bratovo knjižnico in prepisoval nek album glasbe za orgle, do katerega iz nekega neznanega razloga sicer ni imel dostopa. Čeprav je zgodba morda izmišljena pa se je v času ko je živel v Ohrdurfu Sebastian sigurno srečal z metodami in literaturo o orglah.

Iz časa Ohrdurfa je ostal fuga za klavir, ki naj bi bila ena Johannovih prvih.

Johann Christoph pa je Johanna Sebastiana najverjetneje učil tudi igranja na klaviaturo. Najbolj pa mu je pomagal s tem da je bil njegov vzornik. Sebastian je bil očitno očaran nad statusom svojega brata - igralca orgel in je želel doseči vsaj podoben status, vendar so takrat Sebastianove noge dosegle pedala tega veličastnega instrumenta, zato se je najverjetneje zadovoljil le s poslušanjem.

Lüneburg (1700-1703)

Leta 1700 je Sebastian dopolnil 15 let, starost pri kateri so mladi Saxoni ponavadi postali samostojni. Vedoč da je Johannu Cristophu v veliko finančno breme si je Sebastian želel čim prej najti zaposlitev. Na podlagi dobrih rezultatov pri določenih predmetih je dobil štipendijo v severnem mestu Lüneberg. Tako sta marca leta 1700 Johann Sebastian in njegov prijatelj Georg Erdmann odšla na 200 milj dolgo pot proti Lüneburgu.

V zameno za štipendijo, sobo in nekaj žepnine sta morala peti v cerkvenem zboru vsako nedeljo ter ob porokah, pogrebih in praznikih. Vendar vse skupaj ni trajalo dolgo saj je bila štipendija namenjena revnejšim fantom z visokimi glasovi, fantovski glasovi pa ne ostanejo dolgo visoki.

Ko se je Sebastianov glas spremenil, predvidoma okoli leta 1703 je še nekaj časa spremljal orkester na harfi, nato pa je opustil študij.

Le trideset mil od Lünebrga je bil Hamburg, v tistih časih središče nemške opere pod vodstvom Keiseja in kasneje Georga Friedricha Handela. V tem obdobju je v Hamburgu živel tudi Sebastianov sorodnik Johann Ernst, ki mu je najverjetneje predstavil nekaj pomembnih Hamburških glasbenikov.

Sebastian je tedaj študiral orgle, vendar ne vemo ali ga je učil Böhm ali Reincken. Ve pa se da je kasneje v življenju postal dober Reincknov prijatelj in ga je pogosto obiskoval vse do njegove (Reincknove) smrti pri 99ih letih.

Še ena prednost Lüneburga je bila njegova prekrasna knjižnica, ki je vsebovala več kot 1000 rokopisov okoli 180ih skladateljev kot so: Buxtehude, Carissimi, Kerll, Monteverdi in tudi Sebastianovega strica Heinricha.

V mestu je bila tudi Ritterjeva akademija, kjer so se bogataši učili Francoskega jezika, sabljanja in plesa. Sebastian je pogosto spremljal Cellea (inštruktorja s te akademije) do duka Wilhelma, ki je imel zbirko frankofonskih glasbenih del. Tu je najbrž prvič slišal dela Lullya, Couperina, Muffata, Fischerja in Raisona.

Hkrati je Bach razvijal tudi lastne skladateljske sposobnosti. Iz tega obdobje sta ostali dve koralni variaciji ki zapolnita pomembno kronološko vrzel v skladateljevem ustvarjanju:

- Christ der du bist der helle Tag
- O Gott di Frommer Gott

Weinmar (1703)

Mladega Bacha univerza (akademija) bodisi ni privlačila, ali pa si šolanja ni mogel privoščiti do l. 1703, ko se je javil za poklicno službeno mesto kot organist v cerkvi sv. Jakoba (Jacobikirche) v Sangerhausenu blizu Hall a. Služba mu je bila takoj ponujena, kar kaže na to, da so Sebastiana kljub neizkušenosti spoznali kot izstopajoči talent. Na žalost je vodja Saxony - Weissenfels a prekinil dogovor v korist Johanna Kobeliusa in ponudba je bila preklicana - žalitev, ki se je je Sebastian spominjal v svojem pisanju 30 let kasneje.

Nekaj mesecev po tem naj bi prišel Bach v Weimar. Tu sta bila tudi dve vojvodi, vodja vlade in njegov brat in marca 1703 , je 17 letni Bach prejel ponudbo za službeno mesto dvornega glasbenika od drugega vojvode, Johanna Ernsta. Sedemnajst let prej je Sebastianov ded delal za istega moža!Bachova dolžnost v teh mesecih je bila igranje violine v vojvodinem orkestru. V teh časih niso dvorni glasbeniki veljali nič več od služabnikov; živeli in jedli so s služabniki, bili so plačani kot oni, vstopali so pri vhodu za služabnike ipd.

Kot organist Bach v Weinmaru ni našel duhovne potešitve po kateri je hrepenel. A kot dvorni glasbenik 17 - letnik vsaj ni bil lačen.Očitno se je Bach že na začetku zavedal, da bo

njegovo bivanje v Weinmaru začasno. Morda je čakal na mesto zase v cerkvi, ko bo vodja nehal službovati, ko je prispela ponudba. Ponavadi je bilo za "Hofmusicuse" nevarno, če so zapustili kraljevo osebnost brez njenega dovoljenja, kar je Bach ugotovil nekaj let kasneje. Ampak julija tega leta je prispela ponudba in Bach je odšel.

Arnstadt (1703 - 1707)

Arnstadt, Erfurt in Eisenach so mesta, kjer je Bachova družina živela skoraj 100 let. Ko se je Bach vrnil v Arnstadt, so tu še zmeraj živeli nekateri njegovi sorodniki, vključeno z bratrancem in sestrično, Johannom Ernstom in Barbaro. Sebastian se je kasneje poročil z Barbaro.Tudi njegova mačeha se je vrnila v Arnstadt l. 1695 po smrti njegovega očeta. Bachu ni manjkalo kontaktov z vplivnimi ljudmi - kar nekaj prebivalcev Arnstadta je bilo v sorodu z njegovim prastricem Heinrichom, mestnim organistom, ki je služboval 50 let, vse do svoje smrti.

Bachovo službeno mesto v Arnstadtu je bilo znak njegovega slovesa - tehničnega strokovnjaka za orgle (pipe organ design).

Nemške orgle iz 18. stoletja so veljale za najbolj zapleteno tehnologijo pred razvojem industrije.Bach je bil že pri 18ih strokovnjak za igranje na tem glasbilu. L. 1703 je bil naprošen, da bi preizkusil orgle v cerkvi sv. Bonifaca v Arnstadtu. Tri cerkve v Arnstadtu so že imele svoje organiste, ko pa je Bach prišel preizkusiti tiste v cerkvi sv. Bonifaca, Bach pa je na mestne veljake napravil tak vtis, da so mu ponudili delovno mesto organista v njej.

Mühlhasen (1707 - 1708)

22 letni Bach je prispel v Mühlhausen, prosto cesarsko mesto, ki ga je pretekla 4 stoletja upravljal izvoljeni svet in ne kraljeva družina.Mühlhausen je imenoval novega organista v cerkvi sv. Blasiusa, veličastni stavbi, nastali v 13. stoletju. V preteklosti je ta cerkev zaposlila vplivneže kot sta bila oče in sin Rudolph in Georg Ahle, njena organista sta bila več kot 50 let.Ko se je delovno mesto po smrti mladega Ahleta sprostilo, je sorodnik J.S.Bacha, Walther, odklonil povabilo, da bi ga zasedel. Namesto tega se je preselil v Weimar. Med tem ko je bil Bach podvržen standardnim pregledom, je bilo mesto nezasedeno 6 mesecev. Mestni veljaki niso bili mnenja, da je Bach prava oseba, ki naj bi nasledila Ahleta.

Avgusta, po njegovem prihodu v Mühlhausen, je Sebastian po stricu Tobiasu Lämmerhirtu podedoval premoženje v vrednosti polovice svoje letne plače. Sebastian je nato zaprosil za roko sestrično Mario Barbaro. Poročila sta se v cerkvi v Dornheimu blizu Arnstadta, 17, oktobra 17007. Bach je v Mühlhausnu ostal le devet mesecev.

Sebastian je preživel kar nekaj časa v družbu s pastorjem Georgom Christianom Eilmarom i sosednje cerkve, cerkve sv. Marije.Eilmar je bil privrženec pravoslavne cerkve. Eilmara so karakterizirali kot trdnega, pobožnega in togega ter neživljenjskega v svoji formalnosti. Eilmar je priskrbel nekatere tekste Bachovih kantat, on in njegova pa sta bila Bachovima otrokoma kot ded in babica.

Bach je v Mühlhausnu za posebno letno glasbeno prireditev napisal svojo prvo kantato. Organisti v cerkvi Blasius naj bi uglasbili novo kantato za to priložnost in da bi zagotovili uspeh, so možje mestnega sveta Bachu odredili najboljše glasbenike v mestu. Ta priložnost je pomembna, ker je tu Bach prvič v življenju imel možnost, da je imel pri

skladanju proste roke. Rezultat je bila njegova 1. Kantata : "Gott ist mein König" .Bach je v Mühlhausnu ustvarjal tudi cerkveno glasbo, kot je koralni preludij "Ein' feste Burg".

Weimar (1708-17)

Leta 1708 na vojvodskem dvoru v Weimar, kjer ga je zaposlil brat nekdanjega delodajalca - vladajoči vojvoda Wilhelm Ernst. Čeprav je bil vojvoda velik ljubitelj vere in dobre glasbe, je imel Bach velik problem. Trenutni vojvoda ni imel otrok, zato je bil v strahu glede dedovanja. Ni želel da bi vse podedoval njegov brat Johann Ernst, za katerega je prej delal Bach (1703). Zato vojvoda ni dovolil nobenih stikov med njegovimi uslužbenci in uslužbenci dvora, ki je pripadal njegovemu bratu. Vojvoda Wilhelm je svojega brata sovražil celo tako močno, da ga ni obiskal tudi ko je obnemogel in je napol mrtev ležal v postelji (preden se je Bach vrnil v Weimar). Bach pa je bil prijatelj obeh skreganih bratov. Tako je ob vrnitvi obljubil, da bo učil bratovega najmlajšega sina. Ko je princ umrl v devetnajstem letu starosti, je Bach postal prijatelj njegove matere.

Najprej je bil dvorni organist in komorni glasbenik ter učitelj nekaterih pomembnih ljudi. Po petih letih v službi vojvode je napredoval v koncertnega mojstra. Z novim naslovom pa se je poleg njegove plače povečala tudi odgovornost. Skoraj vsak mesec je moral napisati kakšno novo delo.

Nov italijanski slog

V tem času je Bach vzpostavil posloven odnos do grajskega knjižničarja Saloma Francka. To je bil izjemno nadarjen pesnik, ki je napisal proste verze, ki jih je Bach nato mnogokrat uporabil v svojih kantatah. V štirih letih bivanja v tem mestu je napisal okrog trideset takih kantat, vključno z "The Hunt" (BWW 208) - to je njegova prva kantata, ki vsebuje recitative (petje ob glasbeni spremljavi) in arije v novem italijanskem slogu. Tukaj je napisal tudi veliko del za orgle, vključno z "Orgelbüchlein" ter dela za čembalo. Komponiral je tudi komorna dela ter dela za orkester, med njimi tudi prvi in šesti Brandenburški koncert.

V Weimaru je živel tudi njegov daljni sorodnik Jahann Gottfried Walther eden najboljših virtuozov v igranju na orgle v tistem času. V času bivanja v Weimarju je Bach postal eden najboljših organistov, njegove sposobnosti so postale legendarne po celi Nemčiji. Zgodba iz teh časov govori, da se je lokalni glasbenik (najverjetneje Walther) odločil, da bo napisal tako delo, ki ga Bach ne bo mogel zaigrati. Ta glasbenik je Bacha povabil na skriven sestanek v njegovi hiši. Po izmenjavi prijaznosti se je šaljivec izgovoril in umaknil, radovedni Bach pa je začel delo igrati, seveda je pri tem naredil kar nekaj napak. Kmalu za tem se je iz okolice hiše zaslišal glasen smeh.

Leta 1713 se je odpravil v Halle, kjer so ravno gradili nove orgle. Med raziskovanjem je napisal novo kantato (najverjetneje "Ich hatte viel Bekümmernis" (BWW 21)). Ko so v mestu videli, da njihovo novo glasbilo igra znameniti glasbenik, so mu ponudili novo mesto. Bach je to mesto sprejel z oklevanjem. Ko se je vrnil Weimar je spoznal, da je vojvoda v ostrih odnosih s Halleom. Ko so v Halle-u formalno sprejeli novo odločitev so določili nove pogoje. Zmanjšali so mu plačo ter mu naložili večje odgovornosti - predstave je imel vsak dan v tednu ter vsak mesec je moral napisati novo kantato. Kmalu je imel dovolj njihovih zahtev, zato je ponudbo odklonil. V Halle-u so mu ponudili večjo plačo, kar pa ga ni prepričalo, saj je imel višjo plačo že pri Ernstu Wilhelmu. Kmalu zatem mu je vojvoda podvojil plačo.

Leta 1714 je imel Bach nastop v Cassel-u za princa Friedericha v kraljevi kapeli. Princ je bil tako navdušen, da je s svoje roke snel prstan in ga nesel organistu. Kasneje v tem letu je Bach obiskal Leipzig, kjer je preživel zadnjih 27 let svojega življenja. Tukaj se je seznanil z Johannom Kuhnauom. V tem času je napisal še eno kantato "Nun komm, der Heiden Heiland", ki jo je tu tudi predstavil. Dve leti kasneje, ko so dokončali orgle v Halleu, so v tem mestu tudi spoznali kako so obnašali z Bachom. Želeli so se mu oddolžiti, zato so ga skupaj z dvema prijateljema povabili, da bi preizkusil nov inštrument, ki je bil hkrati tudi največji v Evropi. Ugotovili so, da so orgle v zelo dobrem stanju.

V njegovem zadnjem letu v Weimarju je obiskal dvor v Dresdenu, sočasno s francoskim organistom Louisem Marchandom. Kmalu so se začeli spraševati kateri od njiju je boljši. Kmalu so organizirali tekmovanje. Po Marchandovem prisluškovanju Bachovemu treningu, je ta rekel da je zbolel in se je hitro vrnil domov.

Bach je leta 1717 spet postal nemiren. Ko je Drese umrl je Bach pričakoval, da ga bo vojvoda postavil na mesto kapelnega mojstra. Ko je vojvoda na to mesto postavil Dresovega sina je Bach zaprosil, če lahko zapusti njegovo sedanjo službo. Vojvoda je njegovo prošnjo zavrnil. Še bolj jezen je postal ko je izvedel, da Bach želi v Cöthen, kjer živi njegov nečak in dedič. Ker se Bach ni vdal, ga je vojvoda zaprl. Po štirih tednih, ga je izpustil, dovolil mu je celo, da gre v Cöthen.

Bach se je v Weimar vrnil šele po enajstih letih, ko je vojvoda umrl. Nasledil ge je njegov nečak Ernst August. V tem času je Bach napisal novo kantato "Was mir behagt".

Cöthen (1717-23)

V Cöthen se je njegova plača podvojila, njegov novi delodajalec pa je postal princ Leopold. Princ je bil energična in zanesenjaška oseba, ki ji je še posebej všeč umetnost. Bach se je z novim gospodarjem navezal tudi čustveno. Njuno prijateljstvo je trajalo tudi, ko je Bach zapustil palačo. Žal pa zaradi kalvinistične vere v mestu ni bilo nič instrumentalne glasbe. Tudi kantate, ki jih je napisal so bile samo za solo glas. Leta 1720 je odpotoval v Carlsbad. Ko se je vrnil je zvedel, da je zaradi bolezni umrla njegova žena Maria Barbara. V tem času je imel Bach štiri otroke: Catharino Dorotheo, Wilhelma Friedermanna, Carla Philippa Emanuela in Philipa Emanuela (še trije so mu umrli). Bach se je kmalu ponovno poročil, njegovi trije sinovi pa so postali zelo znani glasbeniki. Nova žena je bila zelo dobra mačeha, sama pa je imela še dvanajst otrok. Zatem se je poročil še princ Leopold, vendar mu je žena dve leti zatem umrla. Bach je postajal nezadovoljen, zato se je želel odseliti. Želje se mu je kmalu uresničila, ko je odšel v Leipzig.

Leipzig (1723-50)

Žal je kmalu ugotovil, da je bila ta selitev velika napaka. Žena je zgubila svojo plačo, on pa je dobival samo nekaj malega, tako da niso imeli niti za stanovanje. Služil je kot učitelj na neki osnovni šoli za fante. Odgovoren je bil za glasbo v štirih mestnih cerkvah. Dečke iz šole je učil peti v cerkvenem zboru. Ker je imel dovolj časa je občasno napisal še kakšno spremljavo za poroko ali pogrebno slovesnost. Če njegova dela primerjamo s tistimi, ki jih je napisal v Cöthenu, vidimo, da je imel tukaj na razpolago le nekaj deset dečkov, ki niso izobraženi. Tukaj je napisal še nekaj oratorijev in kantat. Kot kaže je Bach pisal le do leta

1735. Njegovih zadnjih petnajst let je bilo bolj dolgočasnih, napisal je le nekaj del (Art of the Fogue, Well-Tempered Clavier, Musical Offering,…).

Univerza ga je nekoč povabila, da bi imel svojo predstavo, vendar so se premislili, saj so imeli raje nekega organista Görnerja. Takrat naj bi Bach prišel na njegov nastop, zaradi zgroženosti nad njegovim igranjem je zgrabil njegovo lasuljo in jo vrgel vanj. Po Bachovi smrti pa je Görner prevzel skrb nad njegovo ženo in otroci.

Okoli leta 1730 je zmanjkalo zagona za Bachove kantate, na srečo pa si je našel nov izziv ko je leta 1729 prevzel Collegium Musicum, orkester študentov in nekaj profesionalnih glasbenikov. Bach jih je vodil do poznih 40ih let. Koncerti so potekali dvakrat tedensko, ko je najverjetneje tudi sam izvajal svoja dela na čembalu skupaj s sinovoma Fridemannom in Carl Phillip Emanuellom.

Še en mejnik v njegovem življenju je bil, ko je bil imenovan za kapelnega mojstra in kompozerja v Dresdnu leta 1738. Za to delo se je prijavil že lata 1733 s skromnim pismom. Ta položaj je najbrž dosegel s pomočjo Keyserlingka, ki je Bacha zelo cenil in spoštoval.

Po letu 1733 je skladatelju postajal vse bolj pomemben Dresden, v nasprotju s slabšanjem situacije v Liepzigu. Dresden je namreč postal zelo živahno mesto, z veliko zanimivimi glasbeniki, kot so Pisendel, Buffardin…

V Letih 1745 in 1747 je tudi nekajkrat obiskal Berlin, kjer je nastalo tudi delo Musical Offering.

Leta 1749 je nastalo tudi veličastno delo B Minor Mass. To je bil čas ko ni bil več tako aktiven kot kantor, ker so Liepziške oblasti medtem že iskale novega, saj je bil v zadnjih letih svojega življenja že praktično slep. Leta 1750 se je neuspešno zdravil pri britanskem okulistu Taylorju, kasneje tega leta pa ga je zadela kap. Umrl je 28. Julija. Govori se da je v zadnjih mesecih trpel za diabetesom. Njegovo posestvo so s težavo razdelili med ženo in otroke, saj Sebastian ni napisal oporoke.

Dela in glasbene oblike

Bach je izhajal iz znane nemške družine glasbenikov. Njegovo otroštvo je bilo težko, saj je že v prvih letih življenja izgubil starše. Bil je umirjen, skromen in izredno delaven. Zgodaj in silovito se je navezal na glasbo. Razvil se je v odličnega organista, čembalista, violinista in neprekosljivega improvizatorja. Sprva je služboval v dvornih kapelah, nato pa je bil več kot dvajset let kantator v Leipzigu.

Bachova skladateljska zbirka je ogromna; obsega vokalne, instrumentalne in vokalno-instrumentalne skladbe.

Pisal je:

kantate

Beseda izvira iz italijanščine, kjer cantare pomeni 'peti'. To je torej vokalno delo s solo glasovi ali zborom (ali včasih kombinacijo obojega) in spremljavo solističnih instrumentov ali orkestra. Bachove številne kantate so bile večinoma namenjene cerkvenemu obredju, medtem ko sta bila Alessandro Scarlatti in Händel plodna predstavnika posvetne kantate.

oratorije

Oratorij je nescenska dramska skladba, ponavadi na biblične teme, za soliste, zbor in orkester. Razvil se je v Italiji, kjer so jih pisali skladatelji, kot je Giacomo Carissimi (1605-1674). Ostali pomembni skladatelji oratorijev so bili:
- Heinrich Schütz
- Johann Sebastian Bach
- Marc-Antonie Charpentier
- Georg Friefrich Händel

maše

koncerte

Koncert je delo za enega ali več solističnih inštrumentov in orkester. Ponavadi ima tri stavke, ki sledijo vzorcu hitro-počasi-hitro. Ta vzorec so prevzeli tudi kasnejši skladatelji. Bachovi koncerti, predvsem za čembalo in violino(čeprav je v tako imenovanih Brandenburških koncertih iz 1721 uporabil bolj zapleten izbor inštrumentov), sodijo med najpomembnejše koncerte baročnega obdobja.

sonate

V italijanščini suonare pomeni 'igrati na inštrument'. Sonata, ki se je pojavila v 16. stoletju se je kasneje razvila v pomembnejšo glasbeno obliko za enega ali več solo inštrumentov. Njena zgradba ponavadi obsega tri ali več stavkov. Bachove najbolj slavne sonate so violinske in sicer brez spremljave ali pa z bassom continuom. Trio sonate se tako imenujejo tudi zato, ker so jih skladatelji pisali za tri glasove (dva solo inštrumenta - večinoma violini - in basso continuo)m čeprav so pri izvedbi ponavadi sodelovali štirje interpreti, če je bilo seveda potrebno, da so basovi toni poudarijo z violončelom.

suite

Suita je skupina plesnih stavkov, ki so običajno v isti tonaliteti. Pozno baročne suite so bile bolj prefinjene kot njihovi zgodnejši vzori, kakršne sta pisala Francoz Jacques Champion de Chambonnieres in Nemec Froberger. Bachove francoske suite za čembalo so tipični primere te glasbene zvrsti. V njih je Bach ustaljeno sosledje stavkov, alemanda-couranta-sarabanda-gigue, razširil z dodatnimi 'galantnimi' francoskimi plesi, kot sta menuet in gavota. Francoski skladatelji, na primer Rameau in Francois Couperin, so stavkom svojih suit (ali 'ordres' pri Couperinu) pogosto nadeli domišljijske in razne predstave zbujajoče naslove. Orkestralne suite so med drugimi pisali Bach, Händel in Telemann. Med najbolj znanimi

tovrstnimi primeri je Händlova Glasba na vodi (suito je napisal okoli 1715 za kraljev izlet po reki Temzi).

fuge

Fuga je kontrapunktska* - inštrumentalna, orkestralna ali zborovska - skladba za dva ali več glasov. Na začetku glasovi vstopajo zaporedoma, tako da imitirajo eden drugega in se nato na različne bolj ali manj zapletene načine povezujejo med seboj (beseda 'fuga' je italijanska in pomeni 'uiti' ali 'zbežati'). Kanoni in rote so zgodnejše, preprostejše oblike fuge.

Brandenburški koncerti

Bach je napisal te koncerte v času, ki ga je pozneje opisal kot idiličnega. Zaradi avtorjeve briljantne domiselnosti veljajo za dokončni razcvet baročnega sloga. Leta od 1717 do 1723, ki jih je skladatelj preživel v Köthnu so bila za skladatelja kot nekakšen ustvarjalni oddih, po verskem okolju v Weimarju. To je bil čas njegovega srednjega obdobja, kjer se je kar veliko ukvarjal s posvetno glasbo, zlasti z glasbo za orkester in orkestralna glasbila. Danes se ne ve natančno kdaj so nastajali Brandeburški koncerti, ve pa se, da so bili dokončani marca 1721, to je samo osem mesecev po smrti njegove prve žene Marie Barbare.

Kasneje se je Bach nameraval spet poročiti, zato si je želel zagotoviti trden finančni položaj. Na čisto je prepisal vseh šest koncertov in jim dodal ponižno in laskavo posvetilo mejnemu grofu Kristijanu Ludviku Brandenburškemu, zatem pa jih je poslal temu grofu v Berlin. Toda, če je Bach pričakoval, da bo takoj začel prejemati denar ali vsaj dobil ponudbo za službo, se je hudo motil. Njegovi koncerti so naletili na gluha ušesa. Toda zaradi prepisa, ki ga je poslal v Berlin so se ti koncerti ohranili, tako, da jih lahko še danes poslušamo.

Pomembnejša dela:

Violinski koncert v a - molu, BWV 1041
Koncert za dve violini v d - molu, BWV 1043
Pasijon po Mateju
Maša v h - molu, BWV 232
Koncert v d - molu za čembalo in orkester, BWV 1052
Magnificat, BWV 243

* Kontrapunkt je skoraj tako star, kot glasba sama. Ko se je prvi menih oddaljil od enoglasnega petja in dodal drugačno melodijo, se je rodil kontapunkt - postavljanje dveh ali več glasbenih linij druge proti drugi. Ko govorimo o kontrapunktu, ponavadi opozarjamo na ločene lastnosti obeh linij.

Viri

Mojstri klasične glasbe in njihova dela: Bach; Brandenburški koncerti št. 2, 3 in 5
B.Oblak, Z glasbo skozi čas
Guinessova družinska enciklopedija, DZS
J. S. Bach home page (internet: www.jsbach.org)

Njegova dela (internet: www.classical.net/music/comp.lst/bachjs.html)